

L'EDUCACIO DE LA INVENTIVA

Tesi doctoral

Escola Tècnica Superior
d'Arquitectura de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya

Director de la Tesi
Dr. ORIOL BOHIGAS

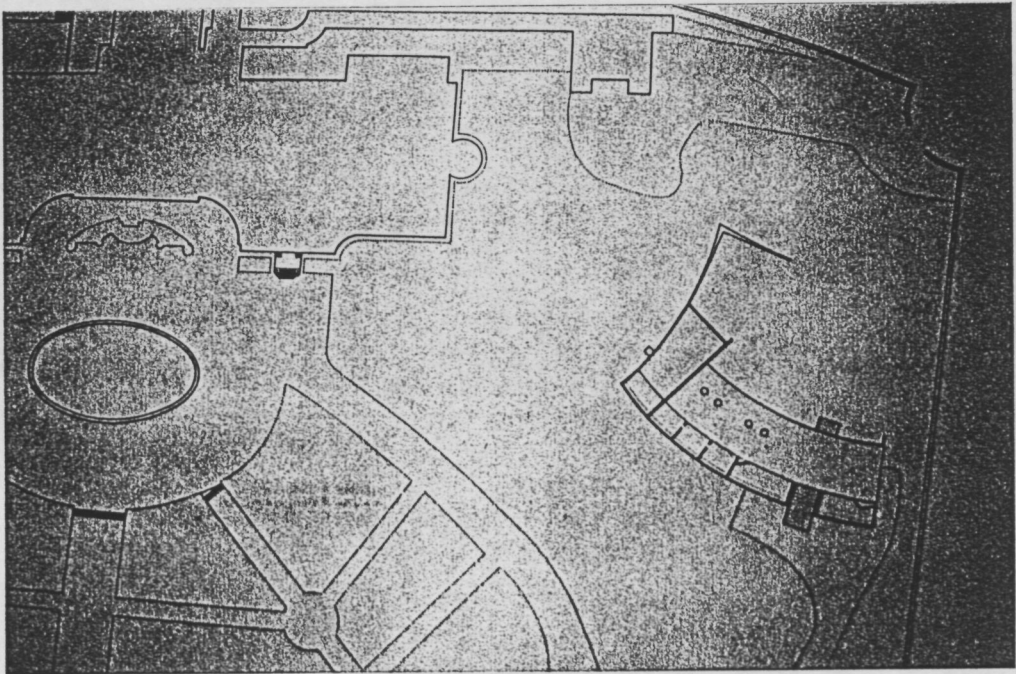
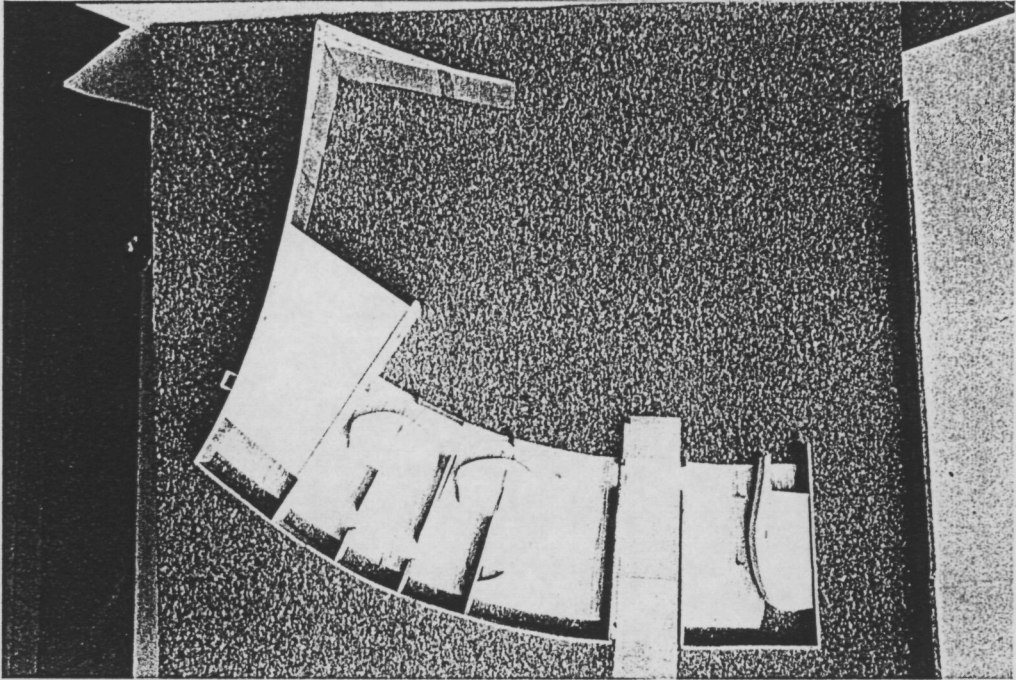
JORDI GARCÉS i BRUSES
Arquitecte

Barcelona 1986

PROJECTE JOSEP M. FORCADA

Aquest projecte torna a incidir en la forma autònoma i en la proximitat de l'antiga construcció del Palau, però així com en l'anterior, s'escollia el camí formal de l'abstracció neutre com a acció contrastada davant del món clàssic existent al davant i que aquesta actitud podia semblar-nos, equivocadament, quasi l'única possible en aquest món actual sense estil, en aquest projecte, demostrant que tot és possible en el món de l'art, s'esculleix el camí del contrast, però amb una forma plena d'afirmacions i traslacions expressives. En l'art actual també és possible afirmar de manera diferent a l'abstracció geomètrica pura. Aquí es traça un conjunt de línies amb història pròpia, intransferible i al servei d'un episodi únic, concret i irrepetible. En l'art actual, inclús amb totes les seves adequacions possibilistes als oficis i tecnologies vigents, tot, encara, pot succeir.

En aquest projecte he de senyalar elogiosament com aquest camí de complexitat formal iniciat en les definicions exteriors es seguit en la resolució dels espais interiors, evitant el greu perill de l'arquitectura contemporànea de gest intencionat exterior al servei d'un interior gris i amb total falta d'imaginació.

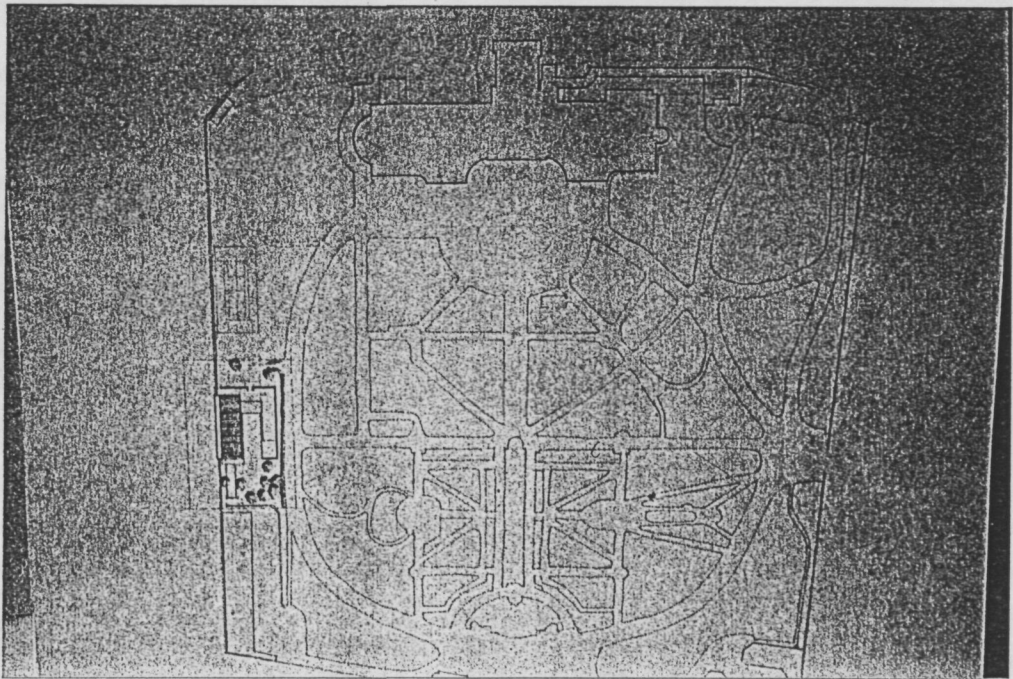
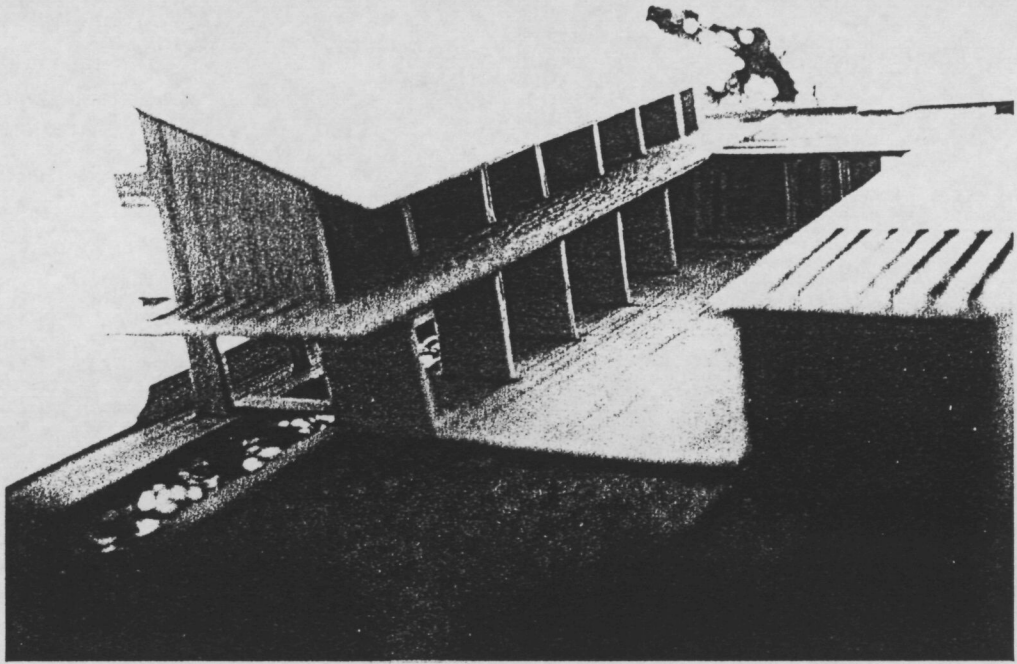

PROJECTE MONTSERRAT BOU

Projecte situat a prop del limit exterior del jardí amb ganes de no alterar massa l'estat actual de la finca, però amb una disposició tal que els residents tindran un contacte clar i important amb el contexte general de la finca.

El projecte crea, un pati interior per la seva disposició en U, però que altera la seva simetria natural per la diferent alçada dels seus costats i la diferent dedicació dels baixos a activitats diverses amb l'encertada i singular disposició de la piscina lineal.

Projecte que crec que té interès perquè partint d'un emplaçament bastant gris i sense història, es crea els arguments a partir d'ell mateix organitzant de manera potent i clara els temes que són més capitals en una casa d'aquest tipus: els exteriors i l'equipament esportiu que passen així a vertebrar i donar sentit al resta de dependències de signe més convencional.

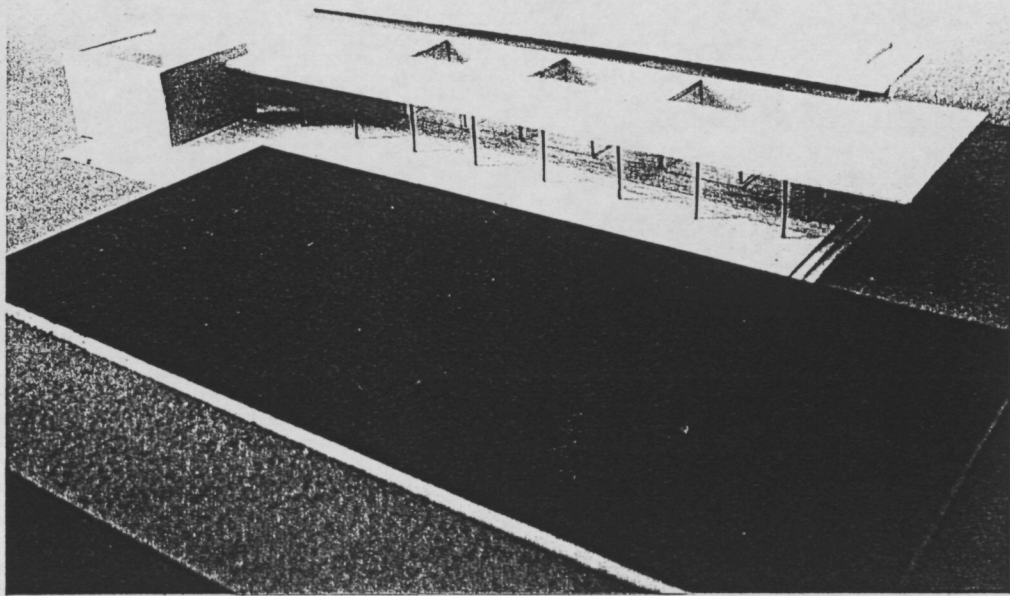
PROJECTE JOSEP M. TORRA

Aquí l'autor busca un element singular per apropiarse'l i acostar-hi el Pavelló, en el conjunt del jardí. Aquest element singular és el petit llac-bassa emplaçat pel mig de la finca.

Peça d'aigua rectangular. La casa de manera lineal s'apoya en el costat llarg del rectangle utilitzant-lo, inventant-lo millor, com a moll i així la casa ja no sols dóna a una superfície d'aigua sinó que dóna, com passa moltes vegades en els ports, a l'aigua mitjançant una peça intermitga que és el moll.

La casa és lineal i destaca com a forma independent, més a prop de l'aigua, el petit volum del gimnàs. Tot i la successiva disposició d'aigua, moll i casa, també és possible una contemplació global dels tres elements formant un conjunt i complint així, el projecte, una de les condicions claus per la bondat d'un producte artístic: les possibilitats de lectura múltiples.

En la secció de la casa cal destacar la valoració dels espais més allunyats de la façana principal, la pròxima a l'aigua, que es destinen a dormitoris i que de la seva posició secundària i de tamany petit són redimits per la seva gran i singular alçada de sostre que a més a més permet l'entrada de llum per dalt, fent veritat aquell principi de que en arquitectura no hi ha espais perduts i que tots són possible camp d'afirmació artística.

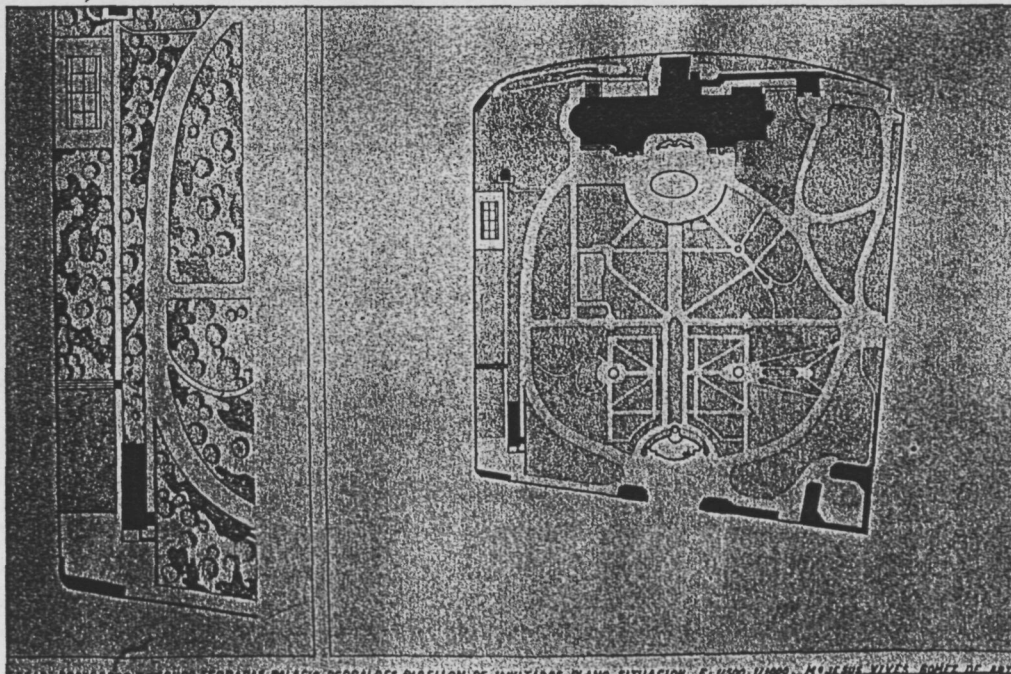
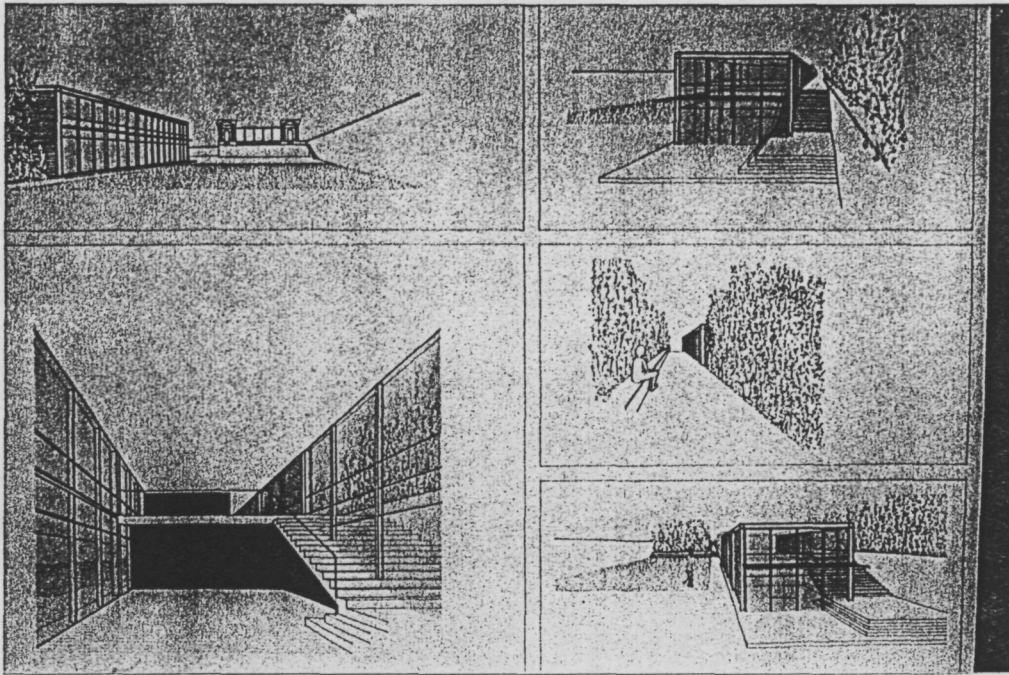

PROJECTE M. JESUS VIVES

En els jardins del Palau de Pedralbes i aprofitant una depressió natural de terreny hi ha els antics establiments de carruatges del conjunt.

En aquest projecte, previ enderrocament del construït, s'aprofita la morfologia del terreny per col·locar-hi, en una altre forma i disposició les noves construccions precises.

La construcció de apariència absolutament contemporànea sense cap tentació de paisatjisme anecdòtic queda però fermament entroncada i relacionada amb l'entorn amb una familiaritat total amb l'existent, doncs l'idea de formar part d'un conjunt a través de la feliç i estreta relació amb la forma del terreny és una de les formes més segures i series d'abordar una inclusió d'un element nou en un escenari existent.

2on. Projecte: Conversió en plaça pública del Canòdrom Pavelló. Gran Via/Llansà. (Barcelona).

Es feia l'hipòtesi, perfectament verosímil per altre part, de la compra del actual Canòdrom Pavelló per l'Ajuntament de Barcelona i l'encàrrec professional consistia en la seva conversió en plaça pública. Com a programa complementari es podia pensar en un petit local-Bar en règim de concessió, en les instal.lacions convenients per a celebrar audicions musicals eventuais i en la possible ubicació en els espais sota-grades existents de alguns del "mercadillos" actualment dispersos per la ciutat.

Tot això, en l'acord de la valúa i interès del espai interior del Canòdrom.

Era una antiga instal.lació esportiva del anys 50 ocupant mitja manssana del Eixample i que més tard s'ha convertit en Canòdrom.

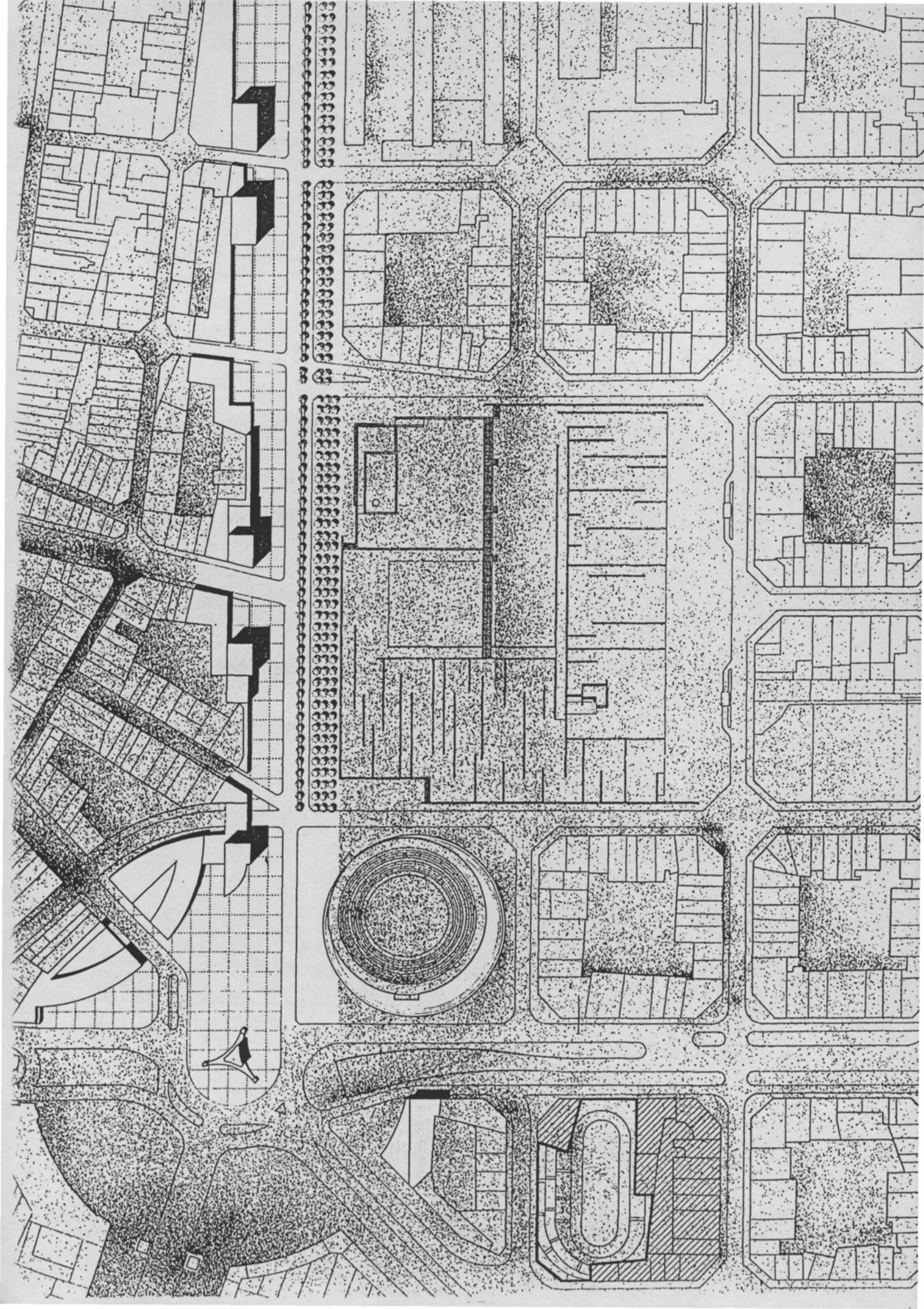
El seu ambient formal és de gran interès i conté molts elements fonamentals en la definició estètica de Barcelona: pati de manssana, galeries posteriors, mitgeres, cases aïllades que interrompen el traçat elíptic de les grades i terreny de joc i vistes llunyanes de les alineacions ortogonals de las cases de l'Eixample.

El projecte es planteja en el supòsit que no varia l'actual qualificació d'Equipament que té el terreny i que fa impossible l'edificació completant la manssana.

Aquest projecte té facultats per a ser proposat en un curs d'aquestes característiques per les següents raons, entre altres:

- Introdueix a l'alumne en un tema públic de "moda" i molt abundant en la vida urbana dels últims anys i amb múltiples repercussions periodístiques i publicitàries i en el que s'han concretat moltes de les polèmiques i interessos professionals d'actualitat. Això, per tant fa il.lussió i introdueix a l'alumne, sense cap complexe, en un dels escenaris "dernière cri" de l'arquitectura. Amb això seguim, una mica, el consell pedagògic del pintor Antonio López, que recolliem en aquest treball i que feia referencia a que els

- alumnes comencessin sense cap por per les últimes novetats.
- El projecte conté en abundancia material constructiu pre-existent però en la circumstància feliç, penso, de ser d'una qualitat intrínseca sense cap valor. Això permet la seva manipulació, alteració i supressió, és a dir estableix un camp de màxima llibertat en la relació entre el nou i el vell i la potencia innovadora de proposta artística es pot exercir al màxim amb les mans totalment lliures.
 - Fa que l'estudiant treballi en uns escenaris i elements de mides considerables, tenin d'exercir aspectes disciplinars diferents dels que es practiquen en projectes de menor dimensió.

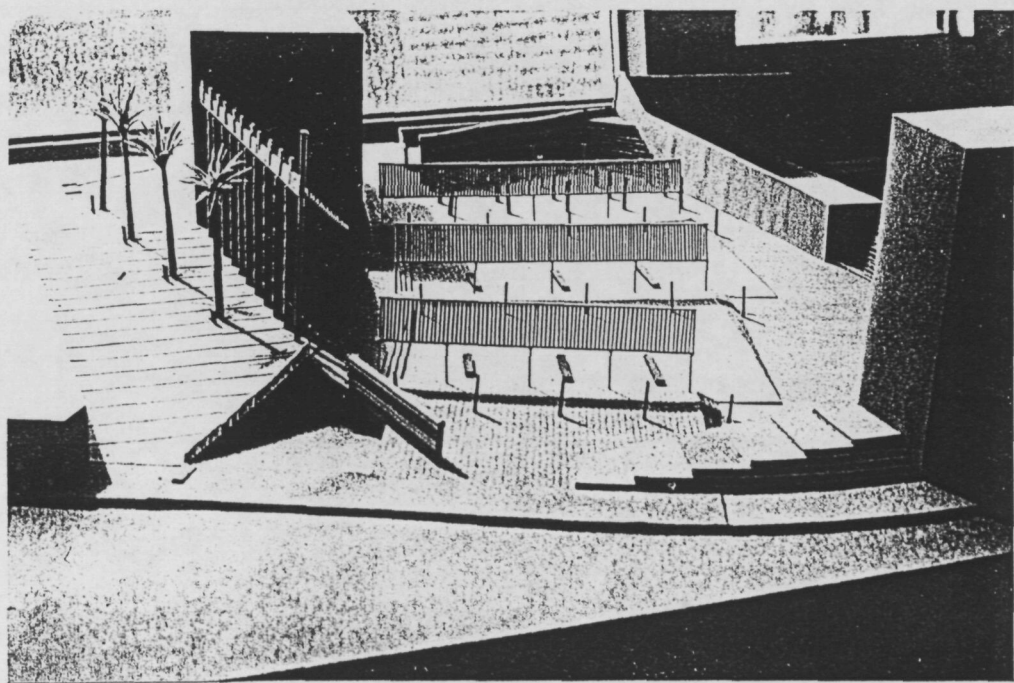

PROJECTE JESUS SANTACRUZ

Aquest projecte planteja una esbandida quasi total del conjunt edificat deixant solsament una petita porció de les grades com a testimoni de l'anterior edificació i element integrant del nou conjunt proposat.

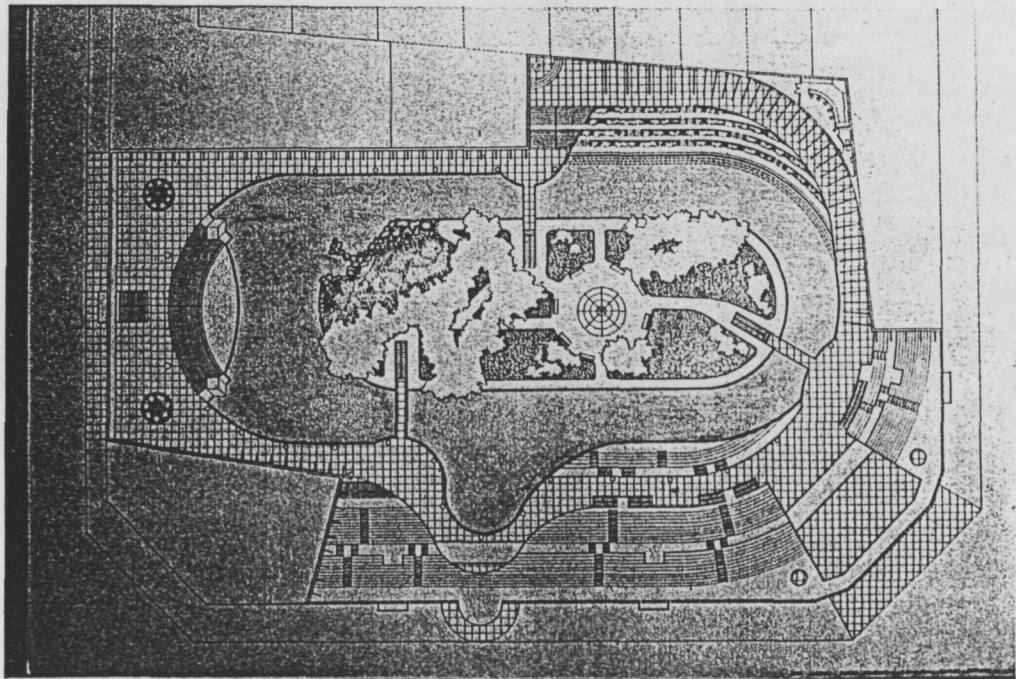
Dibuixa una espècie d'autopista-avinguda, que en esbiaix va de la cantonada inferior fins a la façana de Granvia. Es com un homenatge obert al fet de l'existència, encara, d'un espai lliure en una zona tant densa i consolidada. Això acaba constituint una gran quantitat d'espai lliure que per fer-li més evident la seva mida el projecte adorna amb una sèrie de bandes horitzontals periòdicament col·locades que fraccionen el conjunt d'una manera lleu sense fer-li perdre la percepció general.

Es un projecte bastant sorprenent respecte als pressupòsits generals del encàrrec, que s'havia fet pensant en un aprofitament bastant complet del volum de grades construït. Ens trobem, doncs, amb un altre exemple de donar la volta al que sembla ineludible, des de la imaginació, que per servir a la invenció passa per ser desconsiderada.

Aquest alumne agafa el Canòdrom en tota la seva integritat com a volum urbà i amb disciplina respecte a l'encàrrec de convertir-lo en parc, es tanca en el seu interior i el manipula, l'adorna, el complementa fins a obtenir-ne un món particular i fantasiós amb illes sobre un petit mar i grades plenes de vegetació que l'envolten com si en un petit cràter volcànic es trobés.

Aquest món fantasiós el ludeix el perill de convertir-se en un Disney més, perquè les seves propostes s'incardinen en el material en què es col·loquen. La vegetació és d'una manera per les grades que la suporten, l'illa pren la seva forma general del dibuix original del conjunt esportiu i després els accidents ja s'encarreguen de transformar-la, l'accés es fa fent una mossegada intencionada al pla inclinat de les grades amb la resultant sorpresa d'una intersecció d'aquest tipus. Penso que això és exemplar per entendre com a través del disseny rigorosament plantejat i que estira les coses cap al particular i propi del lloc, per així fugir del buit del casual, es pot resoldre qualsevol punt de partida per allunyat que sembli de l'ortodòxia més reconeguda del disseny ben entès en el sentit actual més acceptat del tema.

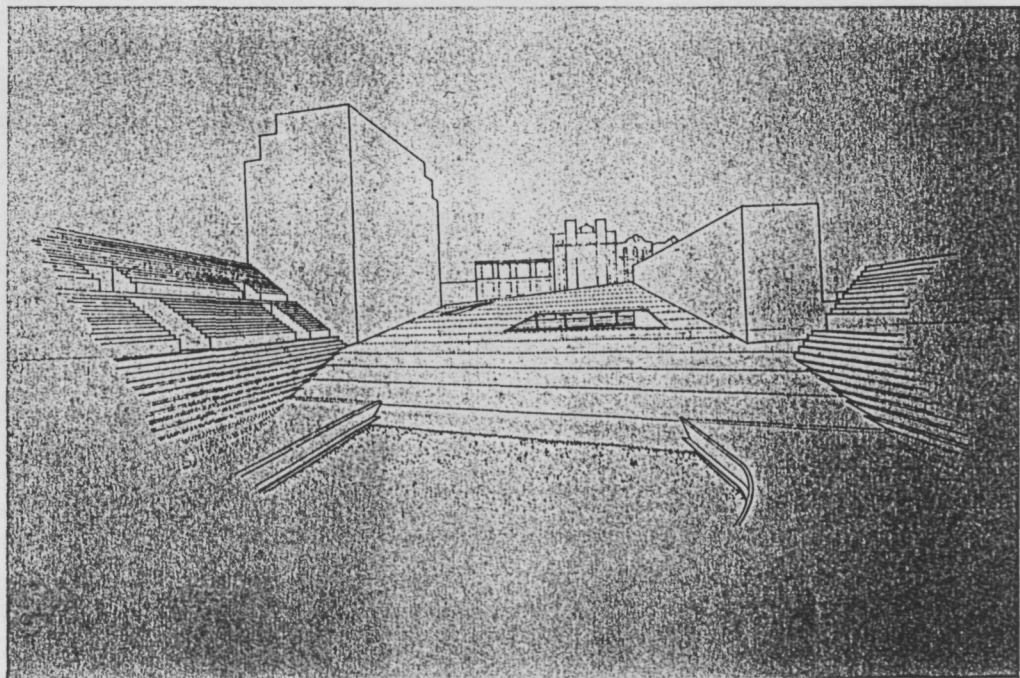
PROJECTE PABLO JANSA

Un gran plà inclinat, de dimenssió apropiada al entorn i per tant amb capacitat de jugar un paper important en aquell ambient geomètricament tant potent, és la proposta que resumeix el present projecte.

La suggèrència, aquí, ha estat la continuació del joc geomètric iniciat per les grades tant fortament implantades. Grades que segurament en les grans proporcions en que queden visibles encara pendran més força en contrast subratllat amb el gran plà inclinat introduït.

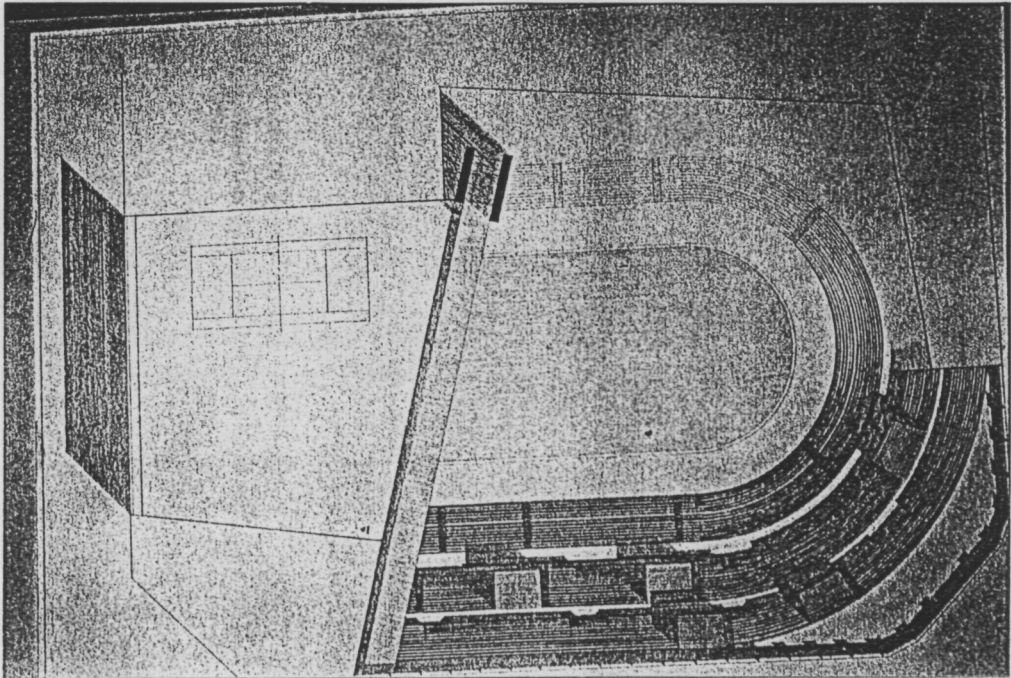
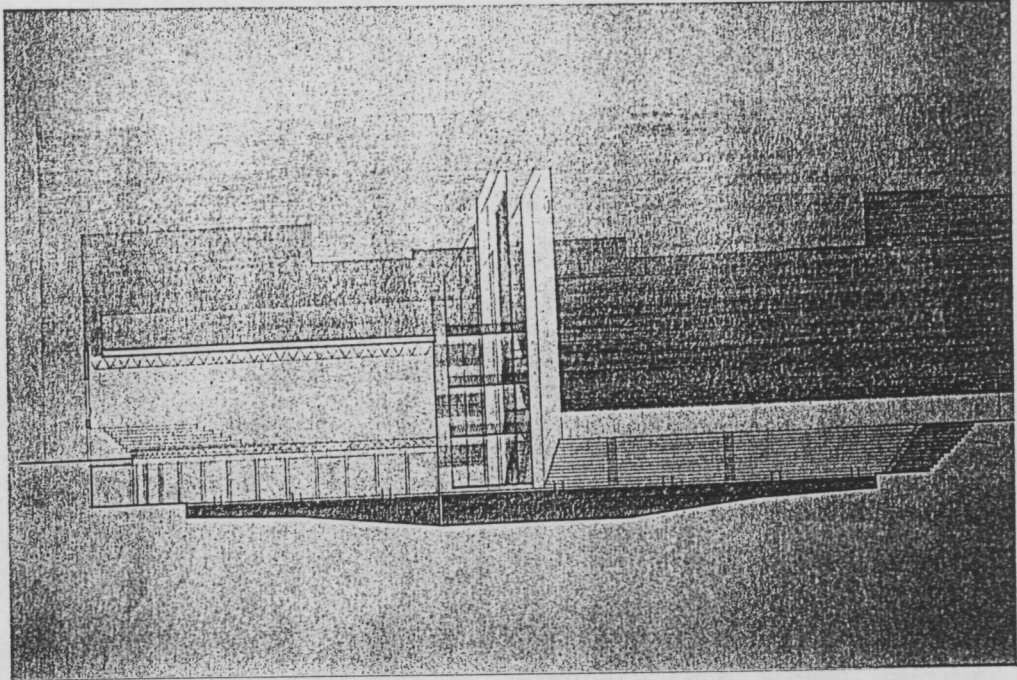
Aquest gran plà conté i resolt, com és obligat quan s'introdueix un element d'aquest pes específic, tots els elements accessoris del conjunt: Bar, accés, etc.... També s'ha de senyalar la capacitat que manifesta aquest element per aportar certes qualitats de màgia i misteri al conjunt, virtuts bastant apropiades en un espai urbà que es vol convertir en festiu i atractiu per el públic.

La particularitat que en el projecte anterior apostava per una escenografia mig ecològica redimida per la seva estreta relació amb les dades inicials, aquí opta per una escenografia del tot "ecològica" doncs amb una economia total de mitjans, seguint i complementant els recursos geomètrics existents, arriba a configurar un món formalment fascinant.

Introducció d'un equipament convencional, una gran piscina municipal en l'interior del vas buit del Canòdrom actual. A partir d'aquí és interessant observar com aquesta implantació es fa d'una manera tendenciosament apropiada a l'escenari original que se li ofereix. Les piscines es poden fer de moltes maneres, sobretot quan pretenen objectius purament recreatius i no esportius de competició, i aquesta piscina s'ha dibuixat d'una manera molt apropiada pel lloc a on es troba. En surten beneficiats i magnificats tots dos: la piscina i el Canòdrom, tots dos juguen interessadament a favor.

La argúcia principal ja està servida quan es decideix partir l'escenari en dues meitats: una serà piscina coberta i l'altra piscina descoberta amb l'element d'unió que no pot ser altre que la làmina d'aigua que és comú i que, en la secció queda molt clar, fa la unió entre els dos trossos. Unió física però que crec que pel seu encert és alguna cosa més. Es ha trobat aquell punt imprevist que sorprèn i que eleva unes determinades propostes funcionals a un nivell de proposta artística amb més possibilitats de quedar en la memòria dels seus visitants.

PROJECTE DOLORS SAYERAS

Dos punts, d'ordre molt diferent, m'interessen en aquesta proposta.

D'una banda s'ha projectat una gran coberta parcial per a servei de la part de parc destinada a auditori musical. Es interessant l'atenció en que això s'ha dibuixat de manera que fos interessant la seva observació com un gran objecte mobiliari urbà, una mica a la manera dels envelats pero sense cap complaença folklòrica sinó com a punt de partida engrescador per el disseny innovador i la consecució de visions inèdites, suma de les grades existents amb aquest gran objecte volador al seu damunt.

Subtilment s'afegeix a aquest aspecte una elegant manipulació de les mitgeres de l'edifici exent de la cantonada. Els elements afegits, unes passareles i uns focus per il.luminació, estàn tant encertats que arriben a transformar no solament les mitgeres sinó el volum sencer, és a dir la totalitat del problema no únicament aspectes superficials. L'edifici, il.lusoriament, passa a ser entès com l'element suport d'aquestes passareles i l'agressió i l'error que representava, com element intempestiu que interrompia brutalment un traçat unitari, desapareix, gràcies als bons oficis del disseny al servei d'alguna idea.

